

Beslut vid regeringssammanträde den 28 maj 2014

Sammanfattning

En särskild utredare ska föreslå hur statens framtida insatser inom det immaterialrättsliga området ska utformas för att på bästa sätt stödja innovation och tillväxt, samt hur insatserna ska finansieras.

Utredaren ska

- göra en översyn av Patent- och registreringsverkets (PRV) roll i det innovationsfrämjande systemet och hur PRV förhåller sig till statligt finansierade aktörer som främjar innovation,
- belysa betydelsen av granskningen av immateriella rättigheter i Sverige,
- analysera hur kompetensen hos PRV bäst kan tas till vara,
- analysera PRV och föreslå vilka konkreta innovationsfrämjande uppgifter myndigheten ska ha i framtiden samt omfattningen av dessa,
- analysera och vid behov föreslå förändringar av avgiftssystem för patentansökningar, samt
- föreslå hur insatserna ska finansieras.

Uppdraget ska redovisas senast den 27 februari 2015.

PRV och dess nuvarande innovationsfrämjande roll

Det är grundläggande för den svenska ekonomin att företag och individer har förmåga och möjlighet att skydda sina immateriella tillgångar, som ger förutsättningar för deras

ekonomiska utveckling.

PRV är en avgiftsfinansierad myndighet och dess roll har traditionellt varit att upprätthålla en infrastruktur för att företag och individer ska ha möjlighet att få ett immaterialrättsligt skydd i Sverige och för att ge goda förutsättningar att söka immaterialrättsligt skydd i andra länder.

Regeringen gav i slutet av 2011 ett uppdrag till PRV och Verket för innovationssystem (Vinnova), som handlade om att under 2012–2013 genomföra insatser för att stärka små och medelstora företags hantering av immateriella tillgångar och att höja medvetenheten hos såväl individer och företag som offentliga aktörer kring immaterialrättens möjligheter och behovet av affärsstrategisk rådgivning kring immaterialrätt. Till uppdraget avsattes totalt 20 miljoner kronor.

I samband med uppdraget gav regeringen också ett utvidgat uppdrag till PRV genom ett tillägg i förordningen (2007:1111) med instruktion för Patent- och registreringsverket. I 2 a § anges det att ”Patent- och registreringsverket ska långsiktigt främja tillväxten samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften i hela landet. Verket ska göra detta genom att informera om och bidra till ökad förståelse för hanteringen av immateriella tillgångar hos företag och aktörer inom det offentliga innovationssystemet.”

PRV är en del av det offentligt finansierade innovationsfrämjande systemet tillsammans med många andra aktörer, t.ex. Vinnova, ALMI Företagspartner AB och Tillväxtverket. Det är viktigt att PRV:s innovationspolitiska roll kompletterar vad andra aktörer gör.

Uppdraget att föreslå hur statens framtida insatser på det immaterialrättsliga området ska utformas

Utredaren ska

- föreslå hur statens framtida insatser på det immaterialrättsliga området ska utformas för att på bästa sätt stödja innovation och tillväxt,

- belysa betydelsen av granskningen av immateriella rättigheter i Sverige,
- belysa risken för att PRV inte kan behålla sin status som PCT-myndighet (se vidare nedan) om granskningsverksamheten minskar i omfattning samt betydelsen av en förlorad PCT-status,
- analysera hur avgiftssystemet för patent i högre utsträckning skulle kunna förändras för att svara mot avvägningen att avgifterna inte ska utgöra ett hinder för patentering, samtidigt som avgiftsintäkterna ska motsvara kostnaderna för verksamheten,
- analysera PRV:s innovationsfrämjande roll och hur denna roll förhåller sig till statligt finansierade aktörer inom det innovationsfrämjande systemet,
- beskriva vilka innovationsfrämjande roller patent- och registreringsmyndigheter har i andra jämförbara länder,
- föreslå vilka konkreta innovationsfrämjande uppgifter PRV ska ha och föreslå ändringar som behöver göras till följd av dessa uppgifter i förordningen med instruktion för Patent- och registreringsverket och andra styrdokument,
- föreslå hur stora PRV:s innovationsfrämjande insatser ska vara, samt
- föreslå vilken finansieringsform PRV ska ha och beskriva konsekvenserna av denna.

Det har skett många förändringar på det immaterialrättsliga området på senare år. Det har fått till följd att efterfrågan på PRV:s tjänster har minskat. En koncentration av ansökningar till European Patent Office (EPO), The Office for Harmonisation in the Internal Market (OHIM) och patentmyndigheter i stora länder pågår sedan länge. En anledning till detta är att aktörerna på marknaden i takt med globaliseringen och den europeiska integrationen verkar gränsöverskridande och att det blivit enklare att söka immaterialrättsligt skydd via internationella myndigheter. PRV har dock hittills kunnat upprätthålla sin position som en internationellt sett betydande patentmyndighet.

I december 2012 antogs två EU-förordningar om inrättande

av ett enhetligt patentskydd (Unitary Patent Protection, UPP). Sedan våren 2013 pågår också en översyn av varumärkesrätten inom EU. Båda reformerna kan antas göra de europeiska immaterialrättssystemen ännu attraktivare för användarna. Konsekvenserna för PRV när det gäller det enhetliga patentskyddet och den reformerade varumärkesrätten är fortfarande inte helt klarlagda, men det finns anledning att tro att antalet ansökningar om patent- och varumärkesregistrering hos PRV långsiktigt kommer att minska ytterligare.

När företag och individer ges en ökad möjlighet att ansöka om skydd hos andra organisationer än PRV är det värdefullt att belysa betydelsen av den granskning av immateriella rättigheter som sker i Sverige. En viktig aspekt i detta är att se på värdet av den kompetens som finns i PRV, vilken roll kompetensen har i det svenska immaterialrättssystemet, i vad mån den svarar mot ett behov hos näringslivet samt hur den bäst kan bidra till innovation och tillväxt i Sverige. I detta avseende bör näringslivets behov ur ett internationellt perspektiv beaktas. Det är dessutom viktigt att analysera betydelsen av PCT-systemet (Patent Cooperation Treaty) för PRV, samt betydelsen för näringslivet av att PRV är en PCT-myndighet. PCT-systemet för internationella patentansökningar är knutet till World Intellectual Property Organisation (WIPO). En PCT-myndighet granskar och bedömer en uppfinnings nyhetsvärde samt gör en förberedande prövning av dess patenterbarhet. Efter det att en PCT-ansökan har granskats kan den sökande ansöka om att få patent hos nationella patentmyndigheter eller hos regionala organ som EPO. För att upprätthålla statusen som PCT-myndighet måste myndigheten ha minst 100 kvalificerade granskare.

Mot bakgrund av ett kontinuerligt intäktsbortfall för PRV från och med 2008 uppstod ett ackumulerat verksamhetsunderskott, som föranledde regeringen att 2012 uppdra åt Statskontoret att genomföra en analys av PRV:s verksamhet och av hållbarheten över tid i den rådande finansieringsmodellen. Statskontoret drog bland annat slutsatsen att regeringen bör tillsätta en utredning av hur statens framtida insatser inom det immaterialrättsliga området ska se ut med utgångspunkt i

näringslivets behov av stöd och hur dessa insatser ska finansieras. Problematiken kring att myndigheten är avgiftsfinansierad och inte anslagsfinansierad lyfts särskilt fram. Denna problematik bör analyseras ytterligare.

Utgångspunkten för utredningen är näringslivets och individers behov av statliga insatser på det immaterialrättsliga området och hur PRV:s kompetens bäst kan tas till vara för att bidra till förmågan till värde- och affärsskapande utifrån immateriella tillgångar i Sverige.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska bedöma konsekvenserna av förslagen för näringslivet, enskilda och det allmänna.

Om utredarens förslag medför ökade kostnader för det allmänna, ska förslag till finansiering redovisas.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska göra de internationella jämförelser som är befogade.

Utredaren ska samråda med berörda myndigheter samt inhämta synpunkter från berörda företag och organisationer.

Uppdraget ska redovisas senast den 27 februari 2015.

(Näringsdepartementet)